

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

AL. ED. LINDBLOM.

N:o 12.

December

1845.

I. Original-Afhandlingar.

1. Notiser från Wenern, meddelade af Sv. Joh. Lindgren.

Det för sina olika jordbildningar utmärkta Vestergötland, som till en del också i följd deraf erbjuder mångfaldigade vegetationsföreteelser på de olika lokalerna, har därför länge lemnat ett vidsträckt fält för betraktaren af de otaliga typer hvarunder lifvet uppträder i vextformerna. — Mycket eget och utmärkt är här observeradt, ifrån Kalm och Linné intill närvarande tid, ifrån *Potentilla rupestris*, *Orobanche Mathesii*, *Stipa* o. fl. intill den intressanta, alltför länge öfversedda, *Equisetum riparium*, hvars högst egna och utmärkande från sina öfriga samslägtingar är att skjuta sina fruktax på senhösten; men oändliga skatter äro att ännu finna, och det bör ihågkommas att man ännu knappt gör en utvandring utan att påträffa något anmärkningsvärdt. — Billingen är ännu, snart sagdt, en terra incognita; men man har der på samma formationer som Kinnekulles att vänta samma mångfald i vextlifvet, och derjemte är det redan bekant att det ena vestgöta-berget framvisar äfven helt egna vextformer, som saknas på ett eller annat eller alla de öfriga bergen. Dessutom huru rika ämnen till vetenskapliga observationer lemnar ej sjelfva den i flera hänseenden nästan oundersökta slättbyggden!

Att ej nämna de högre vexterna, så erbjuda Weners kala stränder en mängd *Brya* som knappt annorstädes inom provinsen torde träffas. Vi nämna såsom egna för denna lokal blott *Bryum arcticum*, *latifolium* och *lacustre*, trenne de sällsyntaste inom sitt slägte; men rekommendera samma Weners stränder till dem som önska fullt studera andra våra *Brya*; ty bland de redan nämnda finner man der flera former af *Bryum cæspi-*

ticium, inclinatum, cernuum, torquescens, uliginosum, pallens, intermedium, erythrocarpon o. fl., arter ofta intill sednare tid missförstådda och förvexlade, men utmärkta och sinsimellan distinkta, så att de numera väl näppligen kunna af någon konstmästare åter reduceras, sedan man med biträde af Bruchs och Schimpers förträffliga verk måste, med någon egen erfarenhet, kunna komma till sjelfva hjertat af saken. — Det kan låta sentimentalt — men må så vara: Man bör söka att förstå Guds finger. Äfven bland dessa små plantor är det uppenbart; ty slump eller osammanhang finnes ingenstädes i naturen, utan allt är väl och herrligt begränsadt. Blott man allvarligt vill, så får man se! — Den som rätt och med allvar söker naturen, vinner väl ock dess hjerta, som är sanningen. Fikandet efter att föreställa sig och vilja föreställa andra allt som varieteter måste taga ett slut; ty detta fikande föder blott ett vacklande. För att finna sanningen fordras ovillkorligen allvar och framför allt observation i fria naturen. Eljest intet framskridande.

Märkvärdiga äro ock Wenerns stränder för sin *Atrichum tenellum* Br. et Schimp. — Denna lilla utmärkta vext, som länge förvexlats med smärre former af *Atrichum undulatum* (*Polytrichum undulatum*), bekläder ofta tätt flera famnars långa sträckor utefter nämnde stränder. Under en flerårig observation på vexten blifver man nog fullkomligt öfvertygad om dess artskilnad från *Atr. undulatum*, och detta bekräftades vid erhållandet af Br. et Schimpers *Polytricheer*. Någongång finner man den äfven vexande tillsammans med *Atr. undulatum*, och deras skillnad är då evident. Allt, synnerligen och i första ögonblicket bladen, särskiljer dem uppenbart. Herr Borgström har observerat vexten lika allmän omkring Karlstad. — Ännu en för Vestergötland och Sverge ny mossart kunna vi nämna: *Bartramia calcarea* Br. et Schimp. förekommer ymnigt och utmärkt på Kinnekulle i bäcken ofvan Rustsäter. Många fruktbarande stånd funnos väl ej der, men perigonialbladen lemna ensamt en tillförlitlig skiljekarakter mellan denna vext och *Bartramia fontana*. Också förefanns *Bartram. calcarea* i Juli alldeles öfversållad med hanblommor.

Inom Mykologien, som de sednaste båda-höstarne fästat min synnerligare upmärksamhet, har äfven Vestergötland att visa flere saker af värde. Utan att nu uptaga en utförligare förteckning af det ännu, i förhållande till andra orter, ringa som här blifvit observeradt, nästan uteslutande bland Hymenomyceterna, nämnes blott att den stolta *Agaricus imperialis* Lund Consp. Fung. Holm. under förflutna sommar äfven fanns i Kronoparken Råda-ås utom Lidköping. Att en så skön och yppig *Agaricus* skulle förekomma i Sverge hade jag aldrig anat. — En annan sällsynt och märkvärdig svamp är *Boletus parasiticus*, som i den i Rackeby S:n nära Wenern belägna blandade Björk- och Gran-skogen flere år å rad på fl. st. anträffats som parasit på *Scleroderma vulgare*. Vexten är förr blott bekant som Amerikansk. Ända till 20—30 *Boleti* på och omkring en *Scleroderma* är en egen företeelse! Men alla de 20—30 komma ej till utveckling utan en större mängd stå förträngda och öfvervexta af de färre fullt utvecklade exemplaren.

Släktet *Boletus* är häromkring representeradt af talrika arter, och följande äro redan anmärkta: *Boletus luteus*, *elegans* (ubi *Larix* ibi *Bolet. elegans*), *flavidus*, *granulatus* (unico loco in rudera pr. Jarlehus in Rackeby), *bovinus*, *badius*, *sanguineus* cum varietate pileo fusco-maculato, *piperatus*, *parasiticus*!, *variegatus*, *chrysentheron*!, *subtomentosus*, *spadiceus*, *radicans*!, *pachypus*, och en skön art, närmast förvandt med föregående, som förmodeligen är *Boletus amarus* Persoon, och hvarpå i det följande lemnas en nödig utförligare beskrifning. Vidare förekomma här *Boletus luridus*, *erythropus*, *regius*! i Råda-ås flerestädes, *edulis*, *scaber*, s. d. *versipellis* copiose, samt *B. felleus*. En i sanning rik samling af detta slägte, alla funna vid Wenern, och härtill hafva vi ytterligare att lägga 3:ne distinkta men ännu icke fullt utredda arter. Att *Bolet. chrysentheron* och *radicans* äro skiljda, så väl sinsimellan som från *Bolet. subtomentosus*, ville vi gerna med fullt allvar påstå. Vi hafva på mångfaldiga ställen studerat dem och aldrig funnit något närmande från den ena till den andra. En egenhet för *Bolet. radicans* är, att den visserligen måste vara betingad af

egna förhållanden i temperatur och nederbörd; ty efter ett häftigt meteorregn under högsommaren 1843 visade den sig i mängd på många ställen, högst yppig och väl utvecklad, men under de sednast förflutna tvenne åren har af denna art ej visat sig ett enda exemplar. Många omständigheter göra påtagligt, att en del svampar, för att fullt utvecklas, bero af en viss temperatur och andra gifna förhållanden.

Släktet *Cortinarius* visar äfven här flera utmärkta former. Så förekomma *Cortin. caperatus*, *triumphans*, *claricolor*, *turmalis*, *balleatus*, *varius*, *cyanopus*, *largus*, *Riederi!*, *percomis!*, *sulphureus* n. sp., *flavicans* n. sp., *anfractus*, *multiformis*, *rapaceus!*, *Leucosporus* n. sp., *glaucopus*, *pansa*, *coerulescens*, *purpurascens*, *fulgens*, *fulmineus?*, *elegantior*, *multicolor* n. sp., *orichalceus*, *elatior*, *mucifluus*, *collinitus*, *delibutus*, *decoloratus*, m. fl. bland de med en pellicula viscosa försedda inom släktet; dessutom utmärktare äro: *Cortin. cyanites*, *malachus*, *camphoratus*, *hircinus*, *traganus*, *tofacei* var. * *C. redimitus* Fr. Epicr. p. 281, *callisteus*, *pholideus*, *tabularis*, *spilomeus*, *laniger*, *helvelloides*, *torvus*, *impennis!* m. fl. — *Hebeloma* är äfven en tribus som synes värd den största upmärksamhet. Många nya fynd torde ännu der vara att erhålla.

Vi öfvergå till framställningen af några nya arter, samt uptaga äfven något utförligare beskrifningar af *Cortinarius tofaceus* * *redimitus* samt den förmodade *Boletus amarus* Persoon.

1. *Cortinarius sulphureus*, pileo carnoso e convexo explanato inæquali glabro viscido fulvo-sulphureo fusco-purpureo tenuissime virgato verticeque purpureo-fusco punctato demum late gibbo margine undulato-repando, stipite inæquali farcto l. cavo fibrilloso extus intusque sulphureo apiceque pruinoso, lamellis primitus crispis subdistantibus dentatis emarginatis sulphureis demum cinnamomeis.

Kinneulle in sylva abietina supra stratum schistosum superius infra Höggullen, orient. versus, Aug. 1844, et in sylva Råda-ås extra Lidköping Aug. 1845.

Totus primitus intus extusque sulphureus, disco excepto punctato virgatoque. Stip. sæpe curtus et cavus, sed in sylvis inter muscos elongatus, 5 unc. et ultra, et interdum farctus, semper plus minus inæqualis. Odor fortior et colores intensiores quam in *Cort. percomi* proximo. *Cortin. percomis* e contrario odore peculiari minime inamœno distinctissimus.

Ad Phlegmacia †† Cliduchii *** in Fr. Epicrisi pertinet.

2. *Cortinarius flavicans*, flavidus, pileo carnoso e convexo depresso subumbonato subæquali glabro viscido, stipite solido subbulboso fibrilloso-striato pallidiori intus albido-flavido, lamellis emarginatis ventricosis distantibus e sordide-luteo luteo-cinnamomeis.

Ad caud. emort. Alni glutinosæ in parçæ. Rackeby in Vestrogothia Aug. 1845.

Gregarius et cæspitosus. Lentus fere. Margine et disco pallido distinctus. Stipes interdum subæqualis intus albido-flavido. Pileus subæqualis, demum interdum undulato-repandus et rimosus, 3—5 unc. latus. Caro pilei tenuior, demum obscurior lutescens. Lamellæ crassiusculæ postice demum præsertim usque ad 7 lin. latæ, antice vero angustiores, demum secedentes et evidentius crenato-denticulatæ. Fere inodorus. In *Cortin. percomi* Fr. lamellæ sunt antice eximie obtusæ, sed in *Cort. sulphureo* et *flavicante* semper magis antice attenuatæ. *Cortin. sulphureus* Cortin. percomi obscurior est; *Cortin. flavicans* potius pallidior. Species tres proximæ, sed distinctissimæ.

Ad Phlegmacia †† Cliduchii *** in Fr. Epicrisi pertinet.

3. *Cortinarius Leucosporus*, pileo carnoso convexo expanso æquali lævi glabro viscido margine primo e velo albo floccoso-fibrilloso, stipite solido sursum deorsumque subincrassato superne floccoso-fibrilloso carneque albo basi marginato-bulboso, lamellis emarginatis integris subconfertis e candido flavo-pallidis postice floccoso-connexis, sporidiis candidis.

In sylva abietina Råda-ås extra Lidköping, Sept 1845.

Bulbus plus minus depressus. Pileus subcompactus colore fere *Hygrophori erubescens* quamquam pallidior, totus unicolor innatoque virgatus. Stipes intus carne molliori farctus,

sed tamen solidus dicendus. Caro pilei et stipitis alba vix sordida, hyalinis maculis guttata, sub lamellis linea cornea pallida lutescente. Margo pilei primitus et stipes superne evidenter floccoso-fibrillosi. Sporidia candida! — Ab omnibus sui generis colore pil. peculiari *Hygrophori erubescens*, margine primitus floccoso-fibrilloso sporidiisque candidis dignoscitur.

Inter Phlegmac. ††† Scauri * Fr. Epicr. locandus.

4. *Cortinarius multicolor*, pileo compacto convexo-plano lævi glabro viscido fulvescente margine primo infracto, *stipite* solido crasso fibrilloso *coerulescente* marginato-bulboso, cortina pallida, lamellis adnexis confertis luteis olivascentibus.

Supra radices Fraxini excelsioris in Kinnekulle infra stratum arenarium Hesslinge-Kyrka versus, Sept. 1844.

Stipes primitus pallide coerulescens, minime flavescens. Pileus junior (disco submarginato) fulvescens maculis minutis purpurascensibus adpersus. Velum universale fulvum in bulbum marginatum diu persistit. Caro candida in medio pilei tantum levissime flavescens, sed stipitis in ambitu coerulescens, et bulbus intus purpurascens.

Inter Phlegmac. ††† Scauri *** Fr. Epicrisis inserendus.

5. *Cortinarius tofaceus* * *C. redimitus* Fr. Epicr. p. 281, pileo sordide luteo carnoso convexo obtuso demum late gibbo verticeque depresso fibrillis innatis subfasciculatis villososericeo margine demum undulato-repando, stipite clavato-bulboso spongioso luteo peronato-annulato squamosoque superne fibrilloso cortinaque pallidioribus, *lamellis* confertis crassis rotundato-adnexis *acie* (sub lente) *tomentosis posticeque floccoso-connexis luteis*.

In prato Råbäcks Munkäng in monte Kinnekulle, supra radices Corylorum, Aug. 1843—1845.

Gregarius subcæspitosus. Vertex pilei demum depressus. Margo pil. demum plus minus undulato-repandus. Intus lutescens. Caro pilei centrique stipitis pallidior demum albida. Lamellæ venosæ, et lamellæ breviores illis longioribus sæpe, stipitem versus, tota latitudine connexæ. Bulbus stipitis semper deorsum subito subattenuatus, sed vix radicans dicendus. Acies

lamellarum tomentosa diu eleganter lutea. Lamellæ aciem versus tenuiores, hymenophorum versus e contrario crassæ; et primo intuitu distantes videntur, quamquam sunt in fundo confertæ. Sporidia eleganter rubro-cinnamomea. — *Cortinario callisteo* lamellis floccoso-connexis refert; sed *Cortin. tofaceus* * *redimitus* semper primitus compactus et curtus immo obscurior, et vetustus tantum 2½ unc. altus. *Cortin. callisteus* semper gracilior, latior ac plerumque altior, ut reliquas notas omittam.

6. *Agaricus (Hebeloma) glutinosus*, pileo carnoso convexo-plano discoideo glutine tenaci viscoso *squamulisque albis superficialibus adperso*, stipite farcto subbulboso albo-squamuloso fibrillosoque apiceque farinoso, lamellis sinuatis l. adnato-subdecurrentibus confertis latis e pallido-flavescentibus argillaceo-cinnamomeis.

Loc. silvestr. ad ramenta lignea etc. prope lacum Wenern in parœcia Rackeby extra Lidköping, Octob. et Nov. 1844 et Octob. 1845, copiose.

Pileus luteo-albus disco obscuriori, mucro jove pluvio crasso obductus. Adsunt etiam squamulæ distinctæ superficiales albæ supra mucum, ut in *Agarico æruginoso* juniore videri licet. Velum partiale primitus manifeste cortinatum. Caro pilei albida flavescens. Stipes basi sæpe strigosus, intus deorsum præsertim subferrugineus. Odor peculiaris.

Ad Hebelom. B. Hymenocybe V. Indusiati Fr. Epicr. inter *Agar. Birrum* et *punctatum* inserendus.

7. *Agaricus (Hebeloma) decoratus*, pileo subviscoso carnoso convexo undulato-repando expanso umbone pallidiori *primitus velo lanoso lutescente-pallido peronata dein concentricè squamoso*, stipite subflexuoso *annulato fistuloso* fusi-formi-radicato striato e pallido lutescente-ligneo apice pruinoso, lamellis emarginato-adnexis epunctatis ex albido pallide cinnamomeis.

Inter gramina in prato sylvestri elevato Svarte Gärdet dicto in parœcia Råda extra Lidköping, copiose Sept. seriori 1845.

Pil. 2 unc. et ultra lat. Stip. 3—4 unc. long. 4—6 lin. crassus. — Species Hebelomat. eximia! Pileus junior e velo margine primitus dense peronatus, in modum fere *Cortinariorum turmalis* et *lanigeræ*. Pileus maturus e velo concentricè squamosus, et junior et demum, etiam jove pluvio, levissime tantum, sæpe inconspicue, viscosus, plus minus undulato-repandus, junior præsertim fuscescens, sed disco semper lutescente pallidiori. Stipes e pallido lutescente-ligneo demum magis magisque fuscescenti-striatus, plerumque oblique annulatus (sæpe distincte biannulatus). Lamellæ prorsus epunctatæ sub lente tantum tenuissime ciliatulæ. Odor Hebelomatum debilis.

Ad Hebeloma B. Hymenocybe V. Indusiati Fr. Epicr. pertinet.

8. *Agaricus (Hebeloma) sulcatus*, pileo carnoso convexo glabro viscoso primitus involuto *marginèque sulcato*, stipite solido nitido squamuloso deorsum incrassato apice farinaceo candido, lamellis crassis rigidis subdistantibus e candido argillaceis guttatis.

In prato Österplana-Wall in Kinnekulle, Jul., Aug. 1844.

Jove pluvio eximie viscosus. Junior totus extus intusque candidus margine involuto e lamellis sulcato, demum obsolete flavo discoideus, disco submarginato. Stipes ima basi demum cavus. Lamellæ parcius sed distincte guttatæ. Odor Hebelomatum distincta. Cortina nulla.

Ad Hebelom. B. Hymenocybe VI. Denudati Fr. Epicr. locandus.

9. *Lactarius subumbonatus*, pileo fragili ruguloso vegeto joveque pluvio demum glabriusculo tenui convexo demum undulato-repando disco carnoso demum *depresso (acute) umbonulato umbrino-fusco*, stipite deorsum attenuato intus ochraceo faretto subcavo extus (sub lente) tomentosus deorsum ochraceo-pallido sursum cervino-fuligineo, lamellis decurrentibus distantibus angustis vitellinis, lacte miti dilute albo.

In prato Kringelängen in parœc. Rackeby extra Lidköping, Jun., Jul., Aug. et Sept. 1844 et 1845, quam copiosissime.

Odor fungi vegeti fere sebaceus, ut *Lactar. serifluus*, fungi exsiccati e contrario peculiaris fortis exacte porcorum, sed, quantillum sit, ad Glycyrrhizam trahens. Etiam de Ligustico Le-

vistico memorat. Pileus demum ex tenuitate marginis rugosostriatus immo plicato-repandus. Umbo interdum in umbilico demum evanescit. Stipes plerumque adscendens rarius subæqualis. Lamellæ demum pruinosa.

In Trib. III. Russulares *** Fr. Epicr. post *Lactarium obscuratum* inserendus.

10. *Boletus amarus Persoon?* cæspitosus et solitarius, pileo convexo pulvinate compacto alutaceo pallido marginem versus dilutiori primo tomento tenui albo vestito, *marginè primitus lævi purpureo roseo, stipite primitus ovato-bulboso minutissime reticulato purpureo-flavescente*, tubulis demum elongatis et circa stipitem abbreviatis subliberis minutis rotundis et angulatis compositis sulphureo-flavis.

In prato Kringelängen in parœcia Rackeby extra Lidköping, Aug. 1843 et 1845.

Pileus primitus tomento adhuc intacto albidus, dein magis magisque pallide ligneo-alutaceus, denique etiam superne rimosus. Vulgo vertex pilei ligneo-alutaceus ambitus vero marginem versus albidus pallidior et evidentius pubescenti-tomentosus. Margo pilei in exemplaribus junioribus eleganter purpureo-roseus. Stipes primitus in fundo lutescente deorsum præcipue eleganter purpureo-maculatus et variegatus, tactus mox cærulescens, denique, quantillum sit, exsertus, plus minus evidenter reticulatus. Caro secta et fracta e lutescente mox cærulea. Sed caro immediate infra cuticulam pilei posita semper evidenter, etiam in fungo intacto, albo-pallida. Caro stipitis deorsum vero obscurior et præsertim in exemplaribus vetustis basi purpureo-fuscescenti variegata. Tubuli tacti mox coerulescunt. Totus stipes interdum lutescenti-reticulatus; interdum tantum apex stipilis reticulatus; et reticulatio etiam obscurior purpurascens evadit. Odor nullus nisi acidus, minime ingratus. Sapor mitis.

Boletto pachypod. certe proximus sed eximie diversus. Differt vero, primo intuitu, statura persistenter curta, pileo pallidiorè primitus e tomento albo, margine in exemplarib. juniorib. lævi roseoque, stipite toto crassiore certo persistenter bulboso lutescente, purpureo-punctato et minutissime reticulato. Reti-

culatio nempe stipitis in exemplaribus junioribus distincta, quamquam ob tenuitatem facile prætervisa, in speciminibus vetustis interdum inconspicua.

Descriptio Persoonii plane incompleta.

Conf. Fr. Epicr. p. 417 e Krombh. figg. — Numquam pileum vidi planiusculum vix in fungo vetusto, numquam stipitem album. — Planta mea carne gaudet in vegetis evidentissime lutea, quamquam fracta l. secta mox intense cœrulea. In aëre iterum lutescit, demumque pallescit.

2. *En exkursion i Mälaren Sommaren 1845; af C. J. Lindeberg*

I början af Juni detta år företog jag tillsammans med Stud. J. P. Bergendal en botanisk utflykt genom en del af Mälarens intressantare trakter, Svartsjölandet, hvarifrån vi icke återvände förrän i slutet af Augusti, då de börjande höst-stormarna (i år vid denna tid särdeles häftiga) erinrade derom, att observationens tid nu snart måste lemna rum åt reflexionens.

Då nämnde trakt hittills varit i botaniskt hänseende nästan okänd — ett öde, som den ingalunda förtjenar —, har jag ansett mig böra meddela ett sammandrag af de iakttagelser, hvilka vi under nämnde tid hade tillfälle att göra.

Svartsjölandet är beläget i östra delen af Mälaren mellan Upland och Södermanland, 2 mil vester om Stockholm, och består af några större och mindre öar samt en mängd holmar. De förnämsta öarna äro: *Färingsön* (vanligen kallad Svartsjölandet) utgörande 4 socknar: Skå, Sånga, Hillershög och Färentuna, — *Ekerön* *), *Munsön*, *Alnsön* **) *Björkö*, *Ellgarn*, m. fl. af tillsammans omkring 3 qv. mils yta. Alla dessa öar äro utmärkta så väl för sin fruktbarhet, som för ett särdeles skönt läge. Öfverallt äro stränderna sönderdelade af större och

*) Ingenstädes på ön hör man namnet "*Åkerön*", såsom Liljegren skrifver det i sina Run-Urkunder och efter honom Dieterich i sin Runen-Wörterbuch.

**) Numera uttalar folket namnet *Adelsön*.

mindre, ofta djupt inträngande, vikar och omgifna af löfbevexta holmar och skär, hvilket ger åt trakten en högst angenäm omvexling. Men så omvexlande dessa öar äro i det yttre, så mycket enformigare är den på dem rådande bergsformationen. På de flesta finns icke spår till annan formation, än den primära, utgörande en omvexling af lägre berg och kullar, utan sammanhang och bestämd utsträckning, mellan hvilka ligga väl upodlade och stenfria fällt. Blott *Munsön* och *Alnsön* göra undantag från denna bildning. Här äro bergskullarna mindre framstående och betäckas ofta af sand, som på *Munsön* bildar en mäktig ås, hvilken löper utefter hela ön från norr till söder. Anmärkningsvärdt är, att alla dessa öar ligga parallelt, med längdsträckningen i n. och s. På deras norra sidor och på holmarna utanför äro bergen rundade och afslipade samt ofta impregnerade af quartersbreda och djupgående gångar af svart uråldrig grönsten eller af tät hornblände, såsom på *Wäntholmen* och *Tuna-holmarna*. Stundom märkas på bergen tydliga rullstens-räfflor, t. ex. på norra sidan af *Alnsö*. Öfverallt är lera, stundom mergelblandad, den rådande jordmånen, utom på *Munsön* och *Alnsön*, hvarest, såsom förut är nämnt, äfven sandfält förekomma. Barrskog finns ingenstädes af större vidd, utom på *Ekerön* och *Alnsön*. Äfven löfskogen är gles och obetydlig, utom vid stränderna och på holmarna, der den ofta bildar sköna, vextrika lunder. Rinnande vatten finnas få: blott en liten bäck mellan Igelviken och Svartsjövikens och en mindre å mellan denna och Hillershögsviken. Mindre insjöar och träsk äro: Igelviken, Snurran, Kosundet, Mofjärd, Nora träsk och Wäntholmsträsket. Kärren äro få och obetydliga.

Bland de 620 fanerogamer, hvilka vi inom denna trakt antecknat, förtjena följande, för orten sällsyntare eller mera egendomliga, att särskildt nämnas:

Pinguicula vulgaris p. Svartsjö, Hillershögsviken, Björkön.

Eriophorum alpinum r. Mofjärd.

Scirpus uniglumis p. stränder och kärr på Färingsön, m. fl. st.

S. glaucus r. Mofjärd.

Alopecurus fulvus p. Svartsjöpark, Edeby.

- Calamagrostis Halleriana* r. Edeby (C. F. Nyman).
Hierocloa borealis Wäntholmen (Schagerström), Mofjärd.
Glyceria aquatica r. Wäsby.
G. distans r. Edeby.
Festuca gigantea p. Svartsjöpark, Tunaholmarna, m. fl. st.
Schedonorus asper r. Svartsjö park.
Brachypodium pinnatum r. ib.; Wänth. (Schagerström).
Lolium arvense r. Björkö.
Asperula tinctoria r. Wänth. (Schag.)
Galium trifidum p. Svartsjöviken, Nora träsk, Kosundet.
G. spurium r. Björkö.
Potamogeton fluitans r. Ett floddike v. om Norrskog på
Wänth.; öfverensstämmer noga med den i H. N. lemnade;
sedd och gillad af Prof. Fries.
P. crispus r. Igelviken.
P. compressus L. r. Hillershögsviken.
P. obtusifolius r. ib., Wänth.
Echium vulgare p.
Lithospermum officinale p. Tuna h., Ekholmen, m. fl. st.
Androsace septentrionalis r. mellan Hillershög och Liselby.
Convolvulus sepium p.
Solanum humile r. Säby i Sångå s:n.
Campanula patula r. Aleby.
C. glomerata r. Svartsjö (J. P. Bergendal).
C. latifolia r. Svartsjö park.
Lobelia Dortmanna p.
Viola stricta humilis r. Kalfudden.
V. persicæfolia p.
Anm. Kochs beskrifning på *V. collina*: "stipulis margine fimbriisque hispidulis" öfverensstämmer alldeles med den här vexande *V. hirta* Succor. Så lär ock förhållandet vara med den vid Upsala. Kanske äro dessa vexter identiska?
Ribes nigrum r. Svartsjö äng, Kalfuddsholmen.
R. rubrum r. Tunaholmarna.
Conium maculatum p.

- Daucus Carota* p. Svartsjö, Munsön.
Statice Armeria p. Björkö, Alnsön.
Convallaria multiflora p.
Allium ursinum r. Svartsjö park.
A. scorodoprasum p. Svartsjö, Wäntholmen, m. fl. st.
A. arenarium r. Edeby (Nyman), Tingstaden (T. Bergendal), Bromma.
Fritillaria Meleagris r. södra ängen vid Kalfudden.
Lilium Martagon r. ymnig i Svartsjö park.
Rumex Hydrolapathum r. Svartsjöviken.
R. maximus r. Nora träsk.
R. Hippolapathum ff.
Triglochin maritimum allestädes lika allmän, som *T. palustre*.
Epilobium parviflorum r. Wänth., Säby i Sångasån.
E. roseum i trädgårdar i Björköby.
Polygonum mite r. Räfsholmen.
Adoxa Moschatellina p.
Elatine Hydropiper p. Sätuna.
Pyrola chlorantha r. Alnsön.
Monotropa Hypopithys r. ib., Sångasån;
Melandrium noctiflorum r. Björkö.
Stellaria longifolia Fr. r. Kullabro kärr på Sättra egor, Alnsön.
Sedum sexangulare p.
S. album p.
Cratægus monogyna p. Sångasån, Edeby, Wäntholmen, m. fl. st.
Rosa cinnamomea r. Tuna h.
Fragaria elatior r. ymnig i Svartsjö park.
Papaver Argemone r. Svartsjö Ladugård, Wänth.
Tilia vulgaris r. holmar i Gorvälu och Brofjärden.
Nymphaea alba r. Törnby viken.
N. biradiata p. ib., Snurran, Kosundet.
 Ann. Färgen och radiernas antal hos stigmat variera betydligt. Bladen erbjuda säkrare kännetecken!
Aquilegia vulgaris p.
Thalictrum simplex r. mellan Kumla och Svartsjö (J. P. Bergendal).

- Batrachium peltatum* r. Säby h.
B. circinnatum r. Svartsjövikén, Igelvikén.
Nepeta Cataria r. Säby i Sångá s:n.
Lamium intermedium Fr. r. Ellgarn.
Marrubium vulgare p.
Scutellaria hastifolia r. Kumla h., Säby h., L. Gunnarn.
Melampyrum arvense r. Tuna i Skå s:n, vid Igelvikén
 (J. P. Bergendal).
M. nemorosum ff.
Limosella aquatica r. Hillershögvikén, Sättra på Alnsön,
 Sätuna.
Bunias orientalis ff.
Camelina silvestris f.
C. foetida r. Björkön, Munsön.
Subularia aquatica p.
Draba muralis r. Kalfuddsholmen, Landholmen i Skå s:n.
Nasturtium silvestre p.
N. anceps p.
N. amphibium p.
N. Armoracia r. Jordkulan på Wänth.
Barbarea parviflora Fr. p.
Cardamine hirsuta r. i mängd på s. sidan af Kalfuddsholmen.
Dentaria bulbifera p. Tuna h. m. fl. st.
Lavatera thuringiaca r. Svartsjö.
Malva vulgaris Fr. p. Wänth., Bona nära Munsö kyrka.
Polygala uliginosa p.
Ononis repens r. Ölstað i Färentuna s:n.
O. arvensis p.
Melilotus alba r. Svartsjö (fordom odlad).
Trifolium procumbens β *humile* r. Igelvikén och s. sidan
 af Färingsön.
T. fragiferum r. vid Igelvikén.
Medicago sativa p. (förvildad).
M. maculata! Af denna vext fanns ett exemplar (omstän-
 digheter hindrade en allvarligare eftersökning) med rik
 frukt på den aldrig odlade, steniga vstra udden af

Björkön, nära Ansgarii monument. Om denna vext vid kommande undersökningar befunnes hemmastad på denna ö, egde man i en sådan tusenårig *levande* minnesvård en naturhistorisk grund för antagandet af en vigtig ur-gammal handelsplats derstädes, som stått i gemenskap med långt sydligare länder.

Hypericum hirsutum p. på de flesta holmar.

Scorzonera humilis r. Nibble i Sånga s:n (Wernberg).

Hieracium Echioides α *setigerum* r. Mörby holmar.

H. collinum Fr. r. Ättehögarna vid Hillershögs kyrka.

H. rigidum r. Ekholmen i Görväln.

Crepis tectorum v. *stigmatibus plantæ vivæ luteis!* Svartsjö Ladugård.

Arctium majus r. Menhamra på Ekerön.

Eupatorium cannabinum p. holmar i Görväln.

Tussilago Petasites r. Östansand på Munsön.

Inula salicina r. Kungsberga äng, Rastaborg på Ekerön.

Orchis angustifolia p. Svartsjö äng, m. fl. st.

Herminium monorchis r. Nora träsk (T. Bergend.).

Epipactis palustris r. ib.

Carex paradoxa r. kärr ö. om Kalfudden.

C. prolixa Fr. r. Svartsjö, Mofjärd, Edeby.

C. turfosa Fr. r. Mofjärd.

C. capillaris r. Söderberga i Skå s:n.

C. Pseudocyperus p. Svartsjöviken, Igelvik., Kosundet, m. fl. st.

C. riparia r. Svartsjö park, Sätra på Munsön.

C. montana r. Svartsjö (J. P. Bergend.).

Typha latifolia r. Mofjärd, Snurran.

Urtica dioica β *holosericea* r. norra Tuna h.

Litorella lacustris r. Hillershögsviken, Lullehof.

Poterium Sanguisorba! bland enbuskar på alla backar mellan Skå och Sånga kyrkor samt Svartsjö Ladugård. Har veterligen aldrig varit odlad på orten. Denna lokal synes vara den enda för *Poterium* såsom fullkomligt vild i Sverige, hvilket vill synas af vextens utmärkta glaucescens och hårighet — karakterer, hvilka den i

ringare grad eger från vexeställena vid Malmö och Wisby, der den ock troligen varit odlad.

Ceratophyllum demersum p. Svartsjöviken, Igelviken, Törnbyviken.

Myriophyllum verticillatum r. Nora träsk (T. Bergend.), Svartsjö park.

Salix cuspidata Schultz r. Kumla holmen.

Viscum album r. Ellgarn.

Humulus Lupulus r. Kumla b., Björköen.

Chara tomentosa β . *ceratophylla* r. Wänth. träsket, Snurran.

Dessutom får jag tillägga lokaler för några sällsyntare växter utom Svartsjö-Floran, hvilka dels iakttogos under en särskild exkursion utmed Mälaren från Svartsjö till Sigtuna, i sällskap med Mag. Schagerström och Stud. Nordhammar, dels blifvit antecknade under några föregående somrar, hvilka jag tillbragt i trakten af nämnde stad.

Blitum virgatum Thorsätra i v. Ryd.

Calamagrostis Halleriana vid Mälaren i v. Ryd.

Schedonorus erectus och *subrectus* Fr. Granhammars äng.

Bromus arvensis patulus Stäkesön och Lenartsnäs.

Brachypodium pinnatum Granhammar och Sundby kohage.

Echium vulgare Granhammar, Wårka qvarn.

Symphytum officinale Sundby i v. Ryd.

S. orientale L. Löfsta i Eds s:n.

Lysimachia Numularia Rosersberg.

Campanula patula Lilla Härfva i Eds s:n.

C. glomerata Granhammar, Runsa.

C. rapunculoides Stäket.

Viola epipsila Oxkärret vid Sundby.

Viola stricta elatior Sandvik vid Rosersberg.

Impatiens noli tangere vid Lejondalssjön.

Sanicula europæa Lungnhamn i Ed.

Lilium bulbiferum på en holme i Lejondals sjön.

Juncus atratus vid lergropar i Sundby Kohage.

Alisma plantago γ . *graminifol.* Wångarnsviken (Provis. Ohlsson), Sigtuna.

- Epilobium tetragonum* Sigtuna (Ohlsson).
Allium arenarium Sigtuna (Ohlsson).
Oenothera biennis Sigtuna.
Pyrola media Thorsätra skog.
P. chlorantha i skogarna flerstädes.
P. umbellata Thorsätra och Sundby skogar.
Gypsophila muralis Sigtuna på båda sidorna om östra Färjestaden.
Melandrium noctiflorum flerstädes.
Rosa rubiginosa Sigtuna och Teljebyäng.
Geum intermedium Almare Stäke i parken.
Nymphæa biradiata Oxunda sjön (Schag.).
Euphrasia micrantha Reich. Näs s:n.
Linaria minor Rosersberg (Ohlsson).
Neslia paniculata Bonäs vid Stäket, St. Härfva i Ed.
Draba incana Wängarn (Ohlsson).
Raphanus Raphanistrum Sigtuna.
Geranium bohemicum Gällöfsta vid gångvägen åt Thorsätra (Fröken Råla m b).
Geranium pratense Sundby hage vid Granhammars viken.
Malva vulgaris Fr. Stäket.
Fumaria Vaillantii allmän mellan Sigtuna och Stäket.
Polygala comosa Stäkets ruiner.
Vicia angustifolia Njursta i Eds s:n.
Medicago falcata Stäkets ruiner.
Hypericum hirsutum flerstädes.
Hieracium Echioides a setigerum Sundby.
H. rigidum angustifolium Thorsätra skog.
Crepis biennis Wallby nära Sigtuna.
Achillea Ptarmica en holme vid Sundby.
Epipactis latifolia Töfvalidshagen vid Sundby.
Neottia Nidus avis Thorsätra skog vid vägen nära Gällöfsta.
Bryonia alba i trädgården vid Granhammar.
Carex vtilis i Ryd 1842.
C. Pseudocyperus Lejondalssjön.

Ophioglossum vulgatum Grynstadsäng (Apotekare Granström).

Equisetum silvaticum β . *capillare* Brunna skog och Örnäs i v. Ryd.

I Skarfven vid Ujorden n. om Stäket vexer en *Zannichellia*, som efter karakteren af stiftet hörer till *Z. polycarpa*, men i öfrigt öfverensstämmer med *Z. palustris*. Det är, enligt Prof. Fries, denna medelform, som af Herr Sieurin blifvit insamlad för Herb. Normale. En bättre diagnostik mellan dessa arter blir af nöden.

3. *Almanachs-Adnotationer för år 1735 af Carl v. Linné.*
Meddelade af Joh. Aug. Holmström.

Parva hæc quippe, et quamquam paucis
percontantibus adorata, tamen ignorantibus
transcursa.

Apuleius. Florid.

Hvarje, äfven ett ringare, minnesmärke af en verkligt och för alla tider stor man, eger sin dyrbarhet, och förtjenar att ifrån glömskan och förgängelsen bevaras. — Det är därför jag ansett mig böra allmängöra dessa anteckningar af "Principes Botanicorum", hvilka tillfälligtvis råkat i mina händer. De innehålla väl icke något egentligen okänt af större värde, men lemna dock flera ej ovigtiga data under det lörhända märkvärdigaste året af Linnés lefnad, och framvisa på åtskilliga ställen spår af den honom egna naiviteten i uttrycket, samt äro således, äfven i karakteristiskt hänseende, ej utan intresse.

Dessa anteckningar äro skrifna på tio blad, interfolierade i en Almanach, med följande titel: "Almanach på Åhret efter Jesu Christi nåderika Födelse 1735. Til Skara Horizont. etc. Utreknad och steld af *Birger Vassenio*, samt vidare fortsättjande af underrettelsen til Retta Tanckar om thenna Synliga Werldennes Systemate, eller Sammanhang. — Skara, Herm. Arnold Möller". 16:o.

Exemplaret, alldeles komplett och ganska väl bibehållet, synes, redan under Linnés lifstid, hafva kommit i andras ego,

blifvit fördt till landsbygden och der, i brist af ny Almanach, under flera år begagnats. På trenne ställen finnas nämligen anteckningar om hvarjehanda af bondhustrur. En af dess sednare egare eller egarinnor har äfven med bläck ändrat det på titelbladet tryckta årtalet till 1765. Det lilla häftet har sålunda tillhört flera personer, utan att någon synes hafva haft kunskap om, eller frågat efter af hvem de många adnotationerna vore. Dessa äro talrikast och utgöra ett nästan fullständigt diarium under årets första månader, men blifva sedermera allt glesare och glesare, och saknas alldeles under Oktober och November. Hvad A. Afzelius (Linnés Eg. Ant. pl. loc.) klagar öfver svårigheten att tyda Linnés handstil, inträffar äfven flerstädes här. Dock tror jag mig, vid de flesta ställen, hafva funnit den rätta meningen. Vid några af de svåraste har Herr Prof. J. H. Schröder, med sin öfvade blick, lemnat mig upplysning.

Med möjligaste noggrannhet, såväl till stafning som skrifsätt, återgifvas, i det följande, anteckningarna. De af mig till förklaring tillsatta ord äro inneslutna inom unciner []. Kursiven i texten utmärker uplösta abbreviaturer. Några få noter äro bifogade.

(Januarius.)

O! Ens entium miserere mei!

- [Den] 1. i juhlgiästbud hoos Rådm. Dan. Moræus.
 2. hälsade på Sara Lisa ¹⁾ i lappkläder.
 3. likaledes absentibus parentibus.
 4. gjorde ny edition af Systema Mineral. ²⁾
 5. hälsade Ass. Benzelstierna och Kolmeter ³⁾ på mig.
 6. juhlgiästbud hoos Rådm. Anders Jers.
 7. spisade hoos Ass. Kolmeter.
 8. begynte skrifwa Sponsalia plantarum. ⁴⁾.

1) Sedermera gift med Linné d. 26 Junii 1738. Dotter af Stadsphysicus Johan Moræus, den ofvannämndes broder.

2) Förmodligen en omarbetning i handskrift.

3) Linnés blifvande svåger, gift med J. Moræi yngre dotter, Anna Christina.

4) Utgifven såsom Disput. i Upsala, 1746. 4:o.

9. continuerade.
10. hälsade på *Sara Lisa Moræa* med liten lek.
11. proberade Anders Jers brunn.
12. spisade middag på Morbygden hoos B. Forsling.
13. hälsade på hoos *Sara Lisa Moræa* och [på] *Kongsgården* ¹⁾ och hoos mig Assess. Moræus.
14. i juhlgästbud hoos Bergmäst. Troilli.
15. — — — Probsten i Fahlun med *Sara Lisa Moræa*.
16. Middag hoos Secret. Neuman.
NB. en odödelig hugkommelse dag af godt slut [hoos] *Sara Lisa Moræa*.
17. skref till Baron Koskul, probsten Sandel, Mag. Linder.
18. spisade hoos landshöfdingen.
19. spisade Lars Petter ²⁾ i gästbod hoos *Konstmästar Trygg*. upsatte 2 *kannor Renskt win* om ej barnsöl på 4 åhr.
20. skref till J. Moræo S. S. ³⁾ om *Sara Lisa Moræa*. Klart begiärte [henne].
21. skref till *Sara Lisa Moræa*.
22. hälsade på — gaf annullum.
23. reciproc. af Swärmor.
24. skref till *societeten* ⁴⁾ cum *lachesi Lapponica*.
25. var stilla.
26. middag [hoos] Rådm. Lundström [med] *Controllör Näs-mans, Anders och Jöns Willamsons*.
27. fick af J. Moræo *Responsio* om 3 ☉ ⁵⁾ *secundum abitum. siu frestelser!*
28. hälsade på *Bergmästar Troilli, Controllör Strömberg, Trygg*.

¹⁾ Nor, eller Fahlu-Kongsgård.

²⁾ quis? ³⁾ *Socero Suo?*

⁴⁾ Vetenskaps Societeten i Upsala, som bekostat Linnés då nyligen skedda Lappländska resa.

⁵⁾ = år. Detta vilkor är bekant. Jmfr *Hedin*, Minne af Linné 1, p. 47.

29. hälsade på *Sara Lisa Moræa*. fulskref *Floram Dalekarlicam*. ¹⁾)
30. spisade hoos Landshöfdingen.
31. skref till *Doctor Celsius*, *Spelin* och *Neander* om *condition*.

(Februarius.)

1. var hoos en födande hustru.
2. spisade hoos Probsten i Fahlun middag; afton [hoos] *Bokhållar Schultze*.
3. på kongsgården och [hoos] *Sara Lisa Moræa*. Gaf *obligatio scripta fidei*.
4. var på Morbygden hoos en siuk.
6. fick bref af *Celsius*, *Spelin*, *Neander*, *Liungwal*, [och] *Sophia Littorin*.
7. skref till *Spelin*, *Liungwal*, *Tegnelin*.
8. . . . aftonen [hoos] *Sara Lisa Moræa*.
9. var äftermiddagen på lek i morbygden.
10. . . . aftonen [hoos] *Sara Lisa Moræa*.
11. var hoos *Sara Lisa Moræa* till kl. X om aftonen.
12. gjorde visiter med *Browallius*. ²⁾)
13. gjorde visite hoos *F. Ehrenholm* absente *Sara Lisa Moræa*. fick bref af *Spelin*, *Osængius*, *Ahlgren*.
14. skref till *Probsten Sandel* [och] *Anna Maria Linnæa* ³⁾).
16. spisade hoos *Bergmäst. Troill* och *Svärföräldrarne*.
17. hälsade på mig *Bergmäst. Borgenström* [och] *Svaben*. ⁴⁾)
18. tog afsked af *Swärfar*.
19. tog afsked af *Sara Lisa Moræa*, som skref eden. ⁵⁾).
20. kl. 10 reste från Fahlun med *Clas Sohlberg*.

¹⁾) Ej utgifven.

²⁾) "Då Huspräst och Informator hos Landshöfdingen *Reuterholm*, sedermera Professor och Biskop i Åbo." *Linnés Eg. Ant.* p. 22.

³⁾) *Linnés* syster; gift med sederm. *Probsten G. Hök* i Wiresta.

⁴⁾) *Bergmästaren Anton Svab*. — Derefter följa tvenne oläsliga ord.

⁵⁾) Jfr. den 3. Detta ömsesidiga skrifteliga edsförpligtigande är ej förut känt.

21. spisade hoos Svedenstierna [på] Högfors, ankom till Nya Elfsborg.
22. spisade hoos Bergmästar Lybecker, ankom till Nora.
23. } lågo öfver i Knutsby hoos Bergmäst. Christiernin.
24. }
25. war wid Dylta swafvelbruk, ankom till Örebro.
26. reste från Örebro.
27. reste genom Askersund, middag hoos Past. Tiselius.
28. genom schenninge, ankom till Wislena.

(Martius.)

1. reste till schenninge, hälsade [på] Menlös, pastor loci.
2. reste — — i kyrkian, spisade i Wislena.
3. hälsade på Mag. Knop. Middag hoos Bisk. Benzelius.
4. reste till Wislena, hälsade på Prof. Hermens.
5. lågo öfver.
6. reste genom Schenninge och Wastena, besågo kyrkian.
7. genom Omberg till slutet af Östergötland.
8. i Småland genom grenna, Skierstad till Jönkiöping.
9. war i Jönkiöpings kyrkia.
10. Spisade hoos probsten junbeck.
11. reste bort, blefvo i Wrekstad.
12. kommo till Wexiö.
13. spisade hoos Assess. Rothman.
14. — — General Koskul.
15. — — Höken ¹⁾.
16. — — Camerer Bergman.
17. — — Assess. Rothman.
18. spisade hoos Camerer Bergman.
19. reste till stenbrohult.
23. ankom Browalli bref daterat af 7 Martii.
24. skref till Inspector Sohlberg, Brovall och Sara Lisa Moræa.
26. woro wij på möckelsnäs.

¹⁾ Linnés svåger.

30. ankom Browalli bref af 21 Martii.
31. hälsade *Doctor* Rothman på mig i stenbrohult.

(Aprilis.)

3. reste Rothman bort, war i Diö.
6. tracterades på Möcklanäs med Ekelund [och] Hök.
7. tracterades i stenbrohult med svåger [och] Törnquist.
8. tracterades i Diö med svåger.
9. — Dito — och Unner.
13. reste Mag. Hök ifrån oss i stenbrohult.
15. valedicerade stenbrohult med anhörige. kom till Ry jernbruk till Unner.
16. middag i giotteryd, [kom] till Markary *gästgifvaregård*.
17. anlände till Helsingborg.
18. Böndag; reste åter aftonsången öfver sundet.
22. gick ombord från Helsingör.
24. seglade förbi Seland [och] Kiöpenhamn.
25. fick tyska botn i ögonsichte.
26. *Saræ Lisæ Morææ födelsedag. 1716.* ¹⁾
26. ankom till Lybeck.
27. i Lybecks kyrkia.
28. reste till Hamburg.
29. Besåg staden Hamburg.
30. hälsade på Prof. Koul.

(Majus.)

1. hälsade Prof. Koul på mig. besågo Sprekelsons *Hortum*.
2. sågo Natørs cabbinet och Hydram.
3. woro hoos residenten och Sprekelson.
4. Spisade hoos Schöning och tracterade Kohl [samt] Jenes. ²⁾

¹⁾ Genom ett eget infall (. . . "quam sunt lusus pueriles amoris"!) har Linné här skrivvit sin fästmöes namn och födelseår med *bakvända* bokstäfver och ziffror. — Stamträdet i Eg. Ant. uppgifver dagen olika, neml. d. 28 Apr.

²⁾ Rättare *Jünitsch, Gottfr. Jav.*; Läkare. Jemf. Eg. Ant. p. 23 och 83. *Hedin*, 1, p. 50.

5. [gick] omkring med Sprekelson in hortis. I ducat.
12. i gästbud hoos Sprekelson.
13. *Carl Linnæi födelse dag.* ¹⁾
13. Bröllopp hoos Schöning.
14. 35 daler 7 öre silfvermynt var mig skyldig ²⁾.
15. besåg Andersons cabbinnett, drack 75 åhrs renskt win.
16. valedicerade Hamburg till Altona.
17. kl. 9 ♁ ³⁾ gick om bord.
18. kom till stören, låg öfver i wewelsflyt.
19. war i wäfwelsflyts kyrkia, låg öfver i contra Δ ⁴⁾.
26. fick groeninge tracten i ögonsichte.
27. sågo gröningen.
28. fick Wästfrisland i ögonsichte. förfriskades i Stiernkoog. ⁵⁾
29. låg öfver mitt för Stiernkoogs.
30. reste öfver hafwet, sågo omerland ⁶⁾ en 3 mils öe. woro på helt när förgångne.
31. kl. 5 om morgonen reste förbi Harlem ⁷⁾ en liten sjöstad; middag [förbi] Yorge. afton [vid] Enkhysen, *hvilken* låg på wänster. Middagstijden kom en faselig orkan med regn, blåst, åskdunder, blix. Haddervik låg i öster den wi ej se kunne. Enkhysen war den första (wackra fläck ⁸⁾ i Holland.

(Junius.)

1. måste ligga för Enkhysen till middagen för storm och motvind. sedan på höger sågo Horn, en stad.
2. kom helt bittida till Asterdam, där jag äftermiddagen såg Hortum Medicum.
3. hälsade på Prof. *Botanices* Burman och dess *Bibliotheque*.
4. Besåg Sebas oförlikliga *Apotheque*.
5. Spisade hoos Burman, [om] aftonen reste till Hadderwik.

¹⁾ Äfven denna anteckning är gjord med större, baklänges skrifna bokstäfver. ²⁾ quis? ³⁾ ♁ = om dagen.

⁴⁾ Δ = vind. ⁵⁾ = Schiermonigkoog. ⁶⁾ = Ameland. ⁷⁾ = Harlingen. ⁸⁾ Dessa särdeles otydliga ord äro gissningsvis återgifna.

6. ankom kl. 3 till Hadderwik om morgonen. besåg Aca-
demien. Hörde Prof. Loms introduction.
7. post Examen creatus fui *Candidatus medicinæ*.
8. Recepti a Promotore *Dissertationem* ¹⁾ meam censura-
tam et typographo tradidi imprimendam.
9. }
10. } audivi Lectiones privatas *Professoris* de Gorter.
12. Linnæus Doctor Creatus fuit *Harderovici* ²⁾.
13. reste om aftonen från Hadderwik,
14. ankom till Amsterdam.
15. var på plantagerna och såg det myckna folket.
16. tog 7 ducater, summa 8 ducater ³⁾.
18. reste till Leyden.
19. såg *Hortum academicum*.
20. hälsade på Prof. *van Royen*.
21. såg *Bibliotequet*.
27. ankom *Artedi* till *Leiden*. såg *Boerhaaves Arboretum*.
30. gaf på trycket *Systema Naturæ* ⁴⁾.

(Julius.)

14. (3. g. st. ⁵⁾ var wid hafsstranden och botanicerade.
6. reste till Amsterdam.
8. reste till *Leiden*.
15. absolverade *Systema naturale* ⁶⁾.
16. skref till *Rothman* och min far.
17. reste till *Ytrecht*. besåg *Hortum Academicum*.
18. reste till *Leiden* med *Gronovius* och *Mouschenbroek*.
22. reste till Amsterdam, bodde hoos *Prof. Burman*.

¹⁾ *Nova hypothesis de Febrium intermittentium natura*. Diss. grad.
Harderovici, 1735. 4:o.

²⁾ d. 13 enl. *Eg. Ant. p. 24.* ³⁾ *Jemf. d. 5 Maji.*

⁴⁾ Tryckningen börjades; se vidare d. 15 Julii och d. 2 (13) Dec.

⁵⁾ Denna, samt några af de följande anteckningarnes ziffror, äro
efter nya stylum, som i *Vassenii Alm.* finnes anförd i en särskild
column. När detta inträffar är den gamla stylumens dato af mig
bifogadt inom *parenthes*. — ⁶⁾ *Manuscriptet fullbordades.*

28. literæ ad uxorem ¹⁾.

29. gaf på trycket *Bibliotheca Botanica* ²⁾.

(Augustus.)

12. (1. g. st.) fick vexel på 200 Daler *Silfvermynt* af Sohlberg.

13. (2. g. st.) reste till Cliffort.

14. (3. g. st.) kom hem.

17. (6. g. st.) reste till Leiden.

19. (8. g. st.) kom till Amsterdam.

[18.] Antages till *Præfectus Horti Cliffortiani*.

19. skref till *Inspector* Sohlberg, Browall [och] Sara Lisa Moræa.

(September.)

13. emottog *præfecturam horti Cliffortiani*.

27. } (16—17. g. st.) hora I noctis drucknade Artedius ut
28. } Amsterdam.

(December.)

13. (2. g. st.) *Promotio cum Kappa Lugduni* ³⁾. *Absolverat Systema naturæ* att tryckas ⁴⁾.

¹⁾ *Jocose ita dixit. Cic.*

²⁾ Utkom färdigtryckt först Amst. 1736. 8:o min.

³⁾ = Cappa, (medelt. latin): Doctors-mantel. *Se du Fresne, Gloss. lat. 1, p. 856 & Gloss. Græc. p. 584. Sperling, ad Testam. Absolonis, p. 105.*

⁴⁾ Tryckningen slutades. — Denna editio princeps, som i Sverige är ganska sällsynt, har följande titel: *Caroli Linnæi Systema Naturæ, sive Regna tria Naturæ, systematice proposita per Classes, Ordines, Genera, et Species. Lugd. Bat. ap. Haak 1735.* — fol. maj. 14 ss. — Original-manuscriptet dertill förvaras på Carolinska Institut. i Stockholm. Jemf. *Beckman, Minnen, p. 112.*

IV. Hvarjehanda.

1. Den åldrige, om Botaniken i så många hänseenden högt förtjente Prof. Dr Dav. Heinr. Hoppe i Regensburg har erhållit titel och rang af Kongl. Bajerskt Hofråd. — E. O. Prof., Direktorn för Bot. trädgården i Leipzig Dr Gust. Kunze har blifvit utnämnd till ord. Botanices Professor derstädes.

2. Bland Botanikens idkare och gynnare, hvilka under loppet af förra och detta år aflidit utan att deras frånfälle redan i dessa blad omnämnts, böra följande anföras: Grefve Frans Josef von Hohenwart, förut Gubernialråd i Laibach, om hvars naturhistoriska museum han gjort sig mycket förtjent, afled d. 29 Aug. 1844 på sitt slott Ruckenstein vid Sau; (efter honom är *Saxifraga Hohenwartii* upkallad). — I Laibach dog d. 25 Nov. 1844 Botanices Professorn derstädes Frans Hladnik, född i Idira 29 Mars 1773; han har riktat Krains flora med många upptäckter, hvarföre ock ett (ehuru sedermera reduceradt) släkte bland Umbellaterne efter honom upnämnts. — Förre Tulldirektören Jul. Armand Vilh. Boucher de Crevecoeur, författare till en "Flore d'Abbeville" och flera smärre uppsatser, dog i Abbeville d. 24 Nov. 1844 i sitt 88 års ålder. — Frans Wilhelm Sieber, född i Prag 1785, afled derstädes (i dårhuset) d. 17 December 1844. Han är bekant för sina vidsträckta naturhistoriska, särdeles botaniska, resor (till Grekiska arkipelagen 1817, till Orienten och Egypten 1818, kring jorden 1820 och följ. år), äfvensom han på sin bekostnad utsände andra att i de aflägsnaste länder insamla vexter, hvilka sedan i centurier blefvo försålda; han har också utgifvit några botaniska afhandlingar. Hans namn fortlefver såväl i ett vextsläkte som i många efter honom upkallade arter. — Regeringsdirektorn Grefve von Münster, som genom sina paläontologiska forskningar, hvilka äfven sträckte sig till fornverldens vextalster, förvärfvat ett utmärkt namn, dog d. 23 Dec. 1844 i Bayreuth, 69 år gammal. — William Griffith, Esqu., hvilken 1829 begaf sig till Ostindien, der han företog många resor och slutligen under Dr Wallichs frånvaro hade öfverupsig-

ten vid botaniska trädgården i Kalkutta, afled i Malakka d. 9 Febr. detta år; han efterlemnar mycket rika samlingar och har äfven utgifvit åtskilliga botaniska afhandlingar. Ett vextslägte är efter honom upkalladt. — John Leonard Knapp, författare till "Fungi Britanici" 5 vol., "Gramina britannica" (2 uplagor, den sista 1842), "the journal of a Naturalist", m. fl., dog i Alveston i Gloucestershire d. 29 April; han var född i Little Lifford i Buckinghamshire d. 9 Maj 1767. — Professorn i Heidelberg Dr Joh. Heinr. Dierbach, författare till flera botaniska arbeten, dog i Heidelberg d. 9 Maj. — Professorn i Freiburg i Breisgau Hofrådet Karl Julius Perleb, äfvenledes känd genom sina botaniska skrifter, afled derstädes d. 8 Juni. — Efter båda dessa hafva vextslägten blifvit benämnda. — Den utmärkte Entomologen J. W. Meigen, som äfven författat en ingalunda utmärkt "Deutschlands Flora" (1836—42), afsomnade i dess 82 år d. 11 Juli i Stolberg nära Aachen.

3. Af Bruch et Schimpers *Bryologia europæa* hafva 25—28 häft., innehållande *Grimmiaceæ*, från trycket utgifvits, ehuru de ännu icke hit ankommit.

4. I de sist utkomna 4—5 häftena af Kröyers *Naturhistorisk Tidsskrift* (ny Række I:e Bind) finnes (sid. 428—452) intagen en afhandling af Lange: *Bemærkninger om Vegetationen paa Lolland og Falster*, hvori för särskilda lokaler meddelas en teckning öfver dem utmärkande vegetation, hvarvid afseende alltjemnt fästes på en förut i samma tidsskrift af Petit lemnad teckning af vegetationen i sydliga Sjælland. Framdeles torde Utg. återkomma till denna afhandling.

5. En utförlig instruktion för de Naturforskare, som äro följaktiga Danska korvetten Galathea på dess resa kring jorden (se Bot. Not. för detta år sid. 135), är intagen i nr 6 af "Oversigt over det Kongl. danske Videnskabers Selskabs Forhandlinger 1845."

6. Under titel "*Synopsis plantarum Floræ classicæ*" (München, Fleischmann, 1845 8:o; kostar 1 Thlr. 10 Gr.) har

Dr C. Fraas utgifvit en på autoptiska undersökningar i flor-gebiten grundad framställning och nomenklatur öfver de hos grekiska och romerska klassiska författare omtalade växter, hvilket arbete i utländska journaler låfordas.

7. Enligt bref från Frih. Gust. Wilh. v. Düben, dat. Aden 29 Juni (se Kongl. Vet. Akad. Förhandl. 1845 nr 7), hade denne från 14 Febr. till 9 Mars vistats i Kap och deromkring gjort flera utfärder; derefter hade han kortare tider uppehållit sig i Algoa Bai, vid Port Natal och i Mozambik, från hvilket sistnämnde ställe fartyget afseglade d. 1 Maj till Majunga på Madagaskar; efter något uppehåll härstädes fortsattes resan till Zanzibar, dit ankomsten skedde d. 22 och afresan till Aden d. 29 Maj. — På dessa ställen hade, såvidt den regniga väderleken tillät, exkursioner företagits och naturalster insamlats.

Anmärkta rättelser.

Sid. 25 rad. 3 nedifrån läs dubiöse. — S. 45 r. 13 opifr. l. stån-
darsträngar. — S. 45 r. 8 nedifr. l. än. — S. 108 r. 9 nedifr. l. karak-
terer. — S. 119 r. 17 nedifr. står sidor: läs slidor. — S. 131 r. 22
opifr. l. Hygrocybe. — S. 133 r. 9 nedifr. l. och. — S. 135 r. 19 opifr.
står C. läs G. — S. 168 r. 15 opifrån vid slutet tillägges. Denna art,
som ingenstädes af Förf. omnämnes, är allmän i de högre trakterna
af Dovrefjeld och särdeles ymnig kring Kalvillaelv, der Förf. säger
sig funnit *C. pedata*; att härmed ieke torde menas *C. pedata* All.,
Schk. (*C. ornithopoda* Willd.) anser Ref. säkert; åtminstone har han
vid sina under Juni—September mångfaldiga gånger företagna vandr-
ingar i denna trakt aldrig mellan Kalvillaelv och Svanå varseblifvit den-
na art, som deremot förekommer på flera ställen lägre ned i björkre-
gionen kring Drivelven vid Kongsvold. — S. 192 r. 29 opifr. läs han.

